

MAGYAR MUSA.

Költ. Bétsben 3. Novemberben 1787.]

Tirtaeus folytattya el-kezdeett beszédét.

Nints azért szebb virtus a' bölts halgatásnál |
 Az emberek között és okos szollásnál.
 Kivált az az első meg-betsülhetetlen,
 Mert annak tapasztalt hafzna végzetetlen.
 A' bölts azért magát halgatni tanítja,
 Az esztelen pedig a' szót szaparitya. *Préd. 10.*
 Es így a' szívből tűz, a' szóból szók jönnek,
 Nékem-is lönöm kell, ha engemet lönnek.
 Tsenget 's ütt az óra; mert gyomrát mozgatják;
 Szóllnom kell nékem is ha szivem' szaggatják.
 Lärmáznak a' dobok; talpomra kell állnom,
 Mi dolog? magamat ideje krasálnom.
 Szorittyák az ollót; szükség hát hogy vágjak;
 Hágnek a' hátamra; hát magam ne hágjak?
 Crocodilus kerget, el nem szaladhatok,
 Meg-öl bizonyosan, mihelyt hátat adok.
 Üti két vas pöröly a' veszteglő ültöt,
 Vízfa verem én-is mind a' két gyüölőt.
 Fel költ a' Bárka-is mikor jött az özön,
 Nem várta, hogy a' víz rajta tsufot üzzön.
 A' tövis bokor-is törít elé-rántja;

De csak úgy, ha őtet más elébb meg bántja.
 A' kard kardat rántat, a' hangra hang hangzik,
 A' jámbor ember-is végre meg-haragszik.
 'S a' vérért vér omol, ful szakad a' fülért,
 Nyak esik, szem szökik, a' nyakért és szemért.
 Másként én, a' meddig csak lehet, szenvedek,
 Kardra Hazafival későn kerekedek.
 Most-is azt kívánám, hogy ez az írásom,
 Melyet hozzád küldök Laure Pajtásom!
 Lenne leg-utólsó fegyver forgasom,
 Mert ilyen katona lenni nem szokásom.
 Nékem ugyan nintsen a' mások kardjára
 Szükségem, 's pajtásim segítő karjára.
 Van egy rosdás kardom, azt én-is ki-rántom,
 'S a' ki bánt, tudja-meg, hogy azt én-is bántom.
 Vagy, ha nem bántom-is leg-alább a' kardom'
 Bajnokom kardjának eleibe tartom.
 De a' békefiséget csak inkább szeretem,
 Ha ellenségemet arra rá vehetem.
 Mert Isteni virtus a' haragosunkat
 Szeretni, emberi pedig barátunkat.
 Nem kívánok győzni soha én Pirhufsál,
 Inkább nyugfzom a' fák alatt Tityrufsál.
 De azt-is szeretném, hogy már télre kelve,
 Ne hallanék rigót többet énekelve.
 Hull a' fák' levele, a' békák halgatnak,
 Már talám az idén többet nem aratnak.
 A' kakuknak-is már el-tölt az ideje,
 Bár szállani ne-is lenne több ereje.
 Tavaszig ne szálljon, akkor-is ha kérék,
 És ha szava jobban, mint most volt, meg-érik.
 Ki vagyok, 's mi vagyok? egy Hazafi vagyok,
 En-is úgy igyekszem, mint szintén a' nagyok.

Más

Más gazdákkal együtt tífzta buzát vetek,
De ha boyánts terem, arról mit tehetek ?
Te tudod Laure! igyekezetemet,
Régólta esmérvén fenekig szívemet.
Versem alá pedig nevem' nem tehetem,
Minthogy én a' nevet dologgal szeretem.
Mi haszna-is vólna a' nevemnek, ha nints
Felette Poésis, Gyöngyösi régi kiints ?
Mi haszna a' névnek a' koporsó kövén,
Ha fenki sem fekszik annak alsó tövén ?
Tsak ugyan ha Péter kérdezné nevemet,
Mondjad, az Olt mellett neveltek engemet.
Es ha velem akar szólni személyesen,
A' Székelek között Erdélyben keressen.
Most ugyan katonák, 's fegyveres a' kezek,
De embert szerető jó emberek ezekt;
Lásza-meg, hogy köztök nem tsak az agg-vének,
Hanem az ifjak-is igaz Keresztyének.
Ne féljen, nem bántják, mert itten nem élnek
Ember hufsal, van mit egyék a' Székelnek.
Onnan való vagyok, meg-kap az Ör-Köröl.
Mert én neveztetem a' Sepsi Szent Györröl.

*Hos ego versiculos feci, ferat alter honores,
Ille peregrinae loudis egenus homo.
Cuncta licent stultis Pictoribus atque Poetis,
Quorum nullus eram, tanta tamen licuit. —*

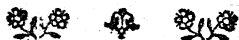
Iráni 1787-ben Septemberben.

N. B.

Ezeknek a' Tirtaens neve alatt írt Verseknek közel
sem az a' tzeljok, a' mi a' XLV-dik Mufában
lévő Fritskát adó Verseknek, vagy a' melyeket azok-
nak

LIII 2

nak

nak nyomán és hangján írt H. P. Ur a' LXIX-dik-
 ben. Hanem csak az, hogy, ha lehet térítse-meg a'
 jó igyekezetű 's tehetségű Hazafiakat a' Zoilus és
 Momus nem okos embernek való utjáról. Materiánk,
 kivált nekünk nagyon hátra maradt Magyaroknak,
 mel ről írjunk, elég vagyon. Nem szukség, nem is
 szép, nem-is hasznos, sőt nagyon káros, akár mely
 de kivált motkos módon kitsin tehetségét valakinek
 még jobban-is kifesebbíteni, és benne a' fizikra igyeke-
 zetet is meg-oltani. Melyből lehet 's leszen-is idővel
 némelyből, noha nem tudhattuk soha előre melyik-
 ből, nagyobb tűz. Mert nem ítélnünk, csak re-
 mélnünk a' tojásból tsirkét. Es a' mikor ki-butt a'
 tojásból, akkor mondhattuk ofztán: *no már e' la-
 tom hogy tsirke,* 's még azután reméli az ember eb-
 ből-is vagy jó tojó tyukat vagy a' háznál meg kíván-
 toto egy jó hasznos kakast. A' tsikó fem huz femmit,
 ott jár még is a' hol az anyja, és azt a' Gazda fem
 bánnya. Így vagyon 's kell-is lenni a' gyenge te-
 hetségnek a' nagyobbak között, nem kell onnan ki-
 rugodni, mert a' gyenge ha nem erősödik, az erősek
 közt-is, gyengének marad, és az erősek erőseknek.
 Ha valaki Musát nem érdemlő verseket küld, azt tsu-
 folodva meg-ítélünk, hogy belé való e' vagy nem,
 fem az okosság, fem Hazánk, Nemzetünk, 's Nyel-
 vünk szeretete meg-nem engedherik. Sőt az Ujság író
 Ur maga fem bizta ezt fenkire, a' ki egy a' leg-elsők
 közül a' Magyar Helikonon. Ki ha fok Verfet bé te-
 fzen-is Musájában, nem azért tselekízi, mintha mind
 érdemes vólna, hanem hogy az olyan gyenge Versek
 rójának (mint én-is vagyok) igyekezetét emelje és
 Helikonra lábat adjon. Külömben inkább bé-rak-
 hatná Musájába a' régi Gyöngyösiinek Verseit rendre,
 mely-

melynél még egy Magyar Musa-is eddig szebbeket nem írt. Es ezek, noha már régiek, ugy gondolom még-is, hogy a' M. Nemzetnek nagyobb része előtt ujságok lennének. Igen; de az én térítő verseimről-is valaki mondhatná, hogy a' Kristus sem térített kor-báttsal, arra példát sem adott, sőt meg-tiltotta, én pedig nem ugy tselekedtem. Erre én azt felelem e-lőre, hogy itt nem olyan térítésről vagyon a' szó mint a' Kristusé, hanem olyanról, mint mikor a' ve-teményes kertbe bé-rontott erőszakot ki-térityük a' mivel lehet, hogy ott kárt ne tegyen.

Mely nagy okadállya a' morskolodo frás a' jó igyekezetnek, és a' mi tsets szópo Magyar Litterá-turánkat mennyire pofozza, a' mely miatt bajosan-is nöbet szegény, ha nem tudnám-is egyébből, magunk példájából tapasztaltam, kik magunkat emésztyük és váslaljuk mint az ora kerekék, a' nélkül hogy az i-dőt jól mérnők. Hogy a' dolgot Ádámról vagy Atil-la apánkról ne hozzam; tsak a' minap-is egy jó igye-kezetű, szép eszű ifju Magyar Hazafi valami néhány Verseit, melyeknél fokkal gyengébbeket láttam én fokszor a' M. Musában, által akarta adni a' M. Mu-sának, de meg-olvassván a' fenn említett két irigy Mu-sákat 's látván hogy bé-nem akarnak botsátani ezek minden Hazafit oda a' hol az egyik van, 's a' másik akar, tehát a' Vulcánusnak adá. Igy és még más utakon-is akadályoztatik a' jó szív és igyekezet. En, akárkik légyenek az említett Musák réájok nem harag-fzom, (mert ugy roszsz hazafi volnék) hanem saj-nálom hogy jó erőben érezvén magokat; nem egy di-rectiora kívánnak huzni a' jó szeretettel és jó igyeke-zettel. Tudhatuák pedig, ha szintén *Mathefist* nem tanultak volna-is, mert láttyák a' természetből, hogy

a'

a' leg nagyobb erők-is, ha egymás ellen tuskodnak egymást el-rontják vagy nagyon meg-sebesítik, úgy hogy, végtére nem fognak annyit-is érni, mint a' leg-kisfebb erő. A' szabó hogy az ollót meg-kapja, meg-tűi az afztalt és az olló el-árulja magát. Azt gondolja, jól tudom az E. Közönség, Verseimből, hogy az említett Musák talán engemet-is meg-bántottanak. Hogy a' *talán*, igaz és valóságos tudománnyá váljék, azt mondom, hogy *meg*. De azért nem haragszom, hanem azt a' roszszat kívánom nékiek, a' mit magamnak. A' Tirtaeusi Verseket nem annyira egyedül a' magam, mint a' velem igyekező jó szívű gyenge Collegaimnak képekben íram. De minek-előtte még-is magamat Nemzetemnek Hazámnak és minden jó és roszsz Hazafiaknak szeretetekben ajánlanám, jelentem, hogy én több motskos írásra nem fogok felelni, minthogy nem is fogok érkezni 's nem-is akarok bé-motskolódni. Verfem alá nevemet nem tettem, nem azért, mintha féltém vagy el-felejtettem volna. Ott van a' Versekben az oka, miért nem tettem. Itt pedig ki-nyilatkoztatom a' vagdalozni kívánó Hazafiaknak-is, ki ejtette-él azt a' rosdás kardott, és fel sem akarja többször venni. én vagyok az t. i. amaz esztendő-től fogva már betegeskedő, de még-is a' Hazámat, Nemzetemet, Anyám 's Atyám Nyelvét, és minthogy ezeknek ök-is forrósai, öket-is a' koporsóig ízerető.

Sepsi Szent Györgyi András Sámuel.

Graf Károly Antal ó Excellenziajáról.

*Károly Testörzök Kapitánnya, nagy hanggal, Hazánkban
Hírnek tárogató sipja ki-futta minap.*

*Várafok hallották, faluk, erdők, völgyek hegyekkel;
Hallá Izáva, Maros, Vág, Duna, Dráva, Tisza.*

Mindenek hallották, tapsoltak mindenek, hallván,
A' köz öröm vegyesült hangzarot égig emelt.
Nagy-Károlyt közel érdeklő Szamos Istene többre
Lépe, 's azon napnak fényit előbbre vivé:
Partnak ered, szedi fásos haját, szedi szőke szakállát
Rendbe; fel-áll; forgat jobb keze játszva szigonyt.
Bal kezivel tsiga-kürtöt emel; meg-fújja; Szamosnak
Szine lebeg, 's gyengén hajtogat habra habot.
A' Nimfák fel-ütik fejeket; nyomakodnak az hívő
Szózat után; késés nints, kiki partot el-ér.
Rajta ki-nőtt egy tág derekú, felhőknek hasító
Kő-szál; egy lapján nem vala semmi röge.
Itt a' Viz Fejedelme: feles Kévéit aratja
Erett érdeminek Károly mái napon.
Fényes az Udvarbann; a szép Magyar Udvari Hadnál
Százados. Áldott légy, óh Nap! örökre ragyogj!
Meg-törled nedves szemeink'; ki-derüle Vidékünk:
Nagy Dupa! náladnál megy ma nagyobbra Szamos.
Sátoros ünneplést tartsz, óh Szamos! Ünnepet üljünk,
Oh Nimfák! gyújtsunk tiszteletére tüzet.
Óktár leszfz e' Kő; szívünk tömjényeit, égő
Áldozatúl gazdag kézzel azonra vigyük.
Jerfze, Magyar Test-örzöknek Kapitánnya, Neveddel;
Károly, jer, régen Téged' ez ofzlóp ohajt.
Jer, ne halaszd kívánságát; számodra nevelte
A' természet; hamar nyujtsd ide drága Neved'
Óh te szerentsés Kő! kit vélszfz kebeledbe, ha tudnád!
Itt a' Vizi-sereg' nyelve nem állja tovább:
Egyszermind meg-ered, 's illy énekít adja: Hazáduak
Ofzlapa; Népednek Károly, tartson az Eg!
Hires Sándornak jeles egy Onokája; Ferentznek
Egy Fija; mind kettő vére Te-benned hevül.
E' vér tán csak azért nem ofzol több Férő gyümölcstse,
Egy-

